

Miljödepartementet
Enheten för naturresurser
103 33 Stockholm

Redovisning av Naturvårdsverket om naturvårdens intressen på utsjöbankar

Statens energimyndighet har fått rubricerat ärende på remiss och vill därför lämna följande yttrande.

Sammanfattning

Naturvårdsverket föreslår att havsetablering av vindkraftanläggningar föregås av naturinventering omfattande såväl flora och fauna som livsmiljöer och deras funktion. Det är Energimyndighetens uppfattning att utbyggnad av vindkraften måste föregås av en övergripande planering. Myndigheten delar Naturvårdsverkets inställning att ytterligare undersökningar av Naturvårdens intressen bör göras inför större vindkraftetableringar till havs. Vindkraft till havs är en ny företeelse där kunskap måste utvecklas och konsekvenser studeras genom olika forsknings- och utvecklingsinsatser. En del av svaren kan ges genom gemensamt utformade forskningsprojekt knyts till planerade etableringar av vindkraft i marin miljö.

Naturvårdsverket föreslår vidare att redovisade utsjöområden med prioritet 1 har så höga naturvärden att de helt bör skyddas från etablering av vindkraft. Beträffande redovisade områden med prioritet 2 föreslås att utbyggnad av vindkraft kan vara förenlig med naturvårdens intressen om en miljökonsekvensbedömning visar att det är möjligt.

Energimyndigheten anser att ett alltför snävt synsätt här har tillämpats i Naturvårdsverkets sammanställning och analyser. Det leder i flera fall till felaktiga slutsatser och att viktiga parametrar förbises. Energimyndigheten anser att redovisningen brister i den helhetssyn som måste eftersträvas om materialet ska kunna användas som underlag för fysisk planering. Utgångspunkten måste vara att berörda instanser gemensamt arbetar för att skapa förutsättningar för olika intressen att utvecklas i samverkan med varandra. Om prioriteringsgrupperna ska användas för att bedöma områdets lämplighet för vindkraftetablering föreslår Energimyndigheten att man i stället tar hänsyn till de specifika värden som ligger till grund för respektive skydd.

Bakgrund

Energimyndigheten stöder Naturvårdsverkets förslag om att havsetablering av vindkraftanläggningar bör föregås av naturinventeringar. Vindkraftetableringar måste givetvis ske i samspel med den natur de placeras. Vindkraftsetableringar rätt lokaliserade bidrar till viktiga samhälleliga mål nämligen att skapa hållbara och miljöanpassade lösningar för resursanvändningen i samhället. Till grund för bl. a. den fysiska planeringen ligger de 15 miljö kvalitetsmålen, antagna av riksdagen år 1999. Vindkraften stöder de flesta av miljö kvalitetsmålen. Vindkraft är en ren energikälla, den utnyttjar en flödande resurs och ger inga utsläpp. Den omgivningspåverkan som elproduktionen orsakar under verkets livslängd är synliga och avläsbara. Vid avveckling av vindkraftaggregat kan utnyttjade ytor återställas med relativt enkla medel. Det är också den typen av omständigheter som måste tas med för att få en nödvändig helhetssyn på värden och påverkan

I Naturvårdsverkets redovisning anges att naturvårdens intressen på utsjöbankar och grunda utsjöområden är knutna till sju angivna "punkter" avseende bankarnas betydelse för olika naturvårdens intressen. Energimyndigheten anser att det här är av största vikt att olika "punkters" relevans för respektive bank studeras och att uttryck som "orörda/oexploaterade" respektive "exploaterade" definieras. I vindkraftsammanhang är det viktigt att kunna bedöma i vilken utsträckning det fysiska ingreppet kan komma att påverka ett större område, eftersom den faktiska exploateringen av bottenytan blir förhållandevis liten även vid etablering av en större vindkraftpark.

Energimyndigheten finner ingen anledning att kritisera Naturvårdsverkets sammanställning och prioritering av beskrivna bankar. Däremot är myndigheten kritisk mot det sätt sammanställningen använts för att helt exkludera områden från etablering av vindkraft. I den slutliga prioriteringen har utgångspunkten enligt Naturvårdsverket varit "den marina livsmiljöns funktion och värde sett i förhållande till miljö situationen i övrigt". Det anges också att "Vidare har i bedömningen beaktats att orördheten har ett värde i sig" samt att "huruvida ett område på grund av sitt naturvärde redan föreslagits ingå i något marint nätverk av skyddade områden också ingått i bedömningen". Energimyndigheten kan i redovisningen inte finna någon beskrivning av hur "miljö situationen i övrigt" vägts in eller vad den aspekten praktiskt betytt i processen. Detsamma gäller omständigheten att "orördheten har ett värde i sig". Resonemangen måste göras transparenta så att det framgår vilket värde olika överväganden haft för den slutliga prioriteringen.

Energimyndigheten ifrågasätter huruvida enbart den omständigheten att ett område föreslagits ingå i något marint nätverk av skyddade områden, bör vara en faktor som talar mot en väl avvägd exploatering av området.

Om avsikten är att använda prioriteringsgrupperna för att bedöma områdets lämplighet för vindkraftetablering föreslår Energimyndigheten att man i stället tar hänsyn till de specifika värden som ligger till grund för respektive skydd. Skälet är att olika värden och intressen kan samverka på en mängd olika positiva sätt med till

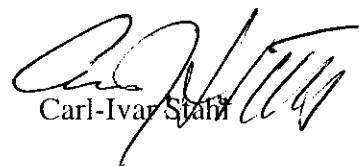
exempel vindkraft. Att generalisera intressen på sätt som här görs är inte lämpligt eftersom man då inte kan skapa sig en objektiv helhetsbild av frågeställningarna.

Det är Energimyndighetens uppfattning att utbyggnad av vindkraften måste föregås av en övergripande planering. Kunskap måste utvecklas och effekter studeras genom olika forsknings- och utvecklingsinsatser. Det är därför olämpligt att på otydliga grunder och utan helhetssyn undanta stora områden från vindkraft redan från början. Utgångspunkten måste i stället vara att berörda instanser gemensamt arbetar för att skapa förutsättningar för olika intressen att utvecklas i samverkan med varandra. En grundläggande frågeställning måste vara hur vindkraftetableringar ska utformas för att minimera påverkan på, i det här fallet, naturmiljön.

Beslut i detta ärende har fattats av överdirektören Håkan Heden. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit utvecklingsdirektören Lars Tegnér, verksamhetsjuristen Fredrik Selander, avdelningscheferna Tommy Ankarljung, Stefan Jakelius och Klas Tennberg samt juristen Carl-Ivar Stahl, den sistnämnde föredragande.

Håkan Heden

Carl-Ivar Stahl